

การนำแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการดำเนินชีวิตของประชาชนในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลโนนขมิ้น จังหวัดหนองบัวลำภู

The Application of the Concept of Sufficiency Economy Philosophy to the
Lives of People in the Area of Non Khamin Subdistrict Administrative
Organization Nong Bua Lamphu Province

บุษราภรณ์ บุตรดีสุวรรณ

Boodsaraporn Butdeesuwan

ชาญยุทธ หาญชนะ

Chanyut Hanchana

หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต คณะรัฐศาสตร์ วิทยาลัยพิจญ์บัณฑิต

Faculty of political science, Pitchayabundit College

E-mail: binprom@gmail.com

วันที่รับบทความ (Received) : 10 ธันวาคม 2566

วันที่แก้ไขบทความ (Revised) : 30 ธันวาคม 2566

วันที่ตอบรับบทความ (Accepted) : 30 ธันวาคม 2566

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์หลักเพื่อศึกษาการนำแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการดำเนินชีวิตของประชาชนในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลโนนขมิ้น จังหวัดหนองบัวลำภู กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยคือหัวหน้าครัวเรือนในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลโนนขมิ้น คำนวณตามสูตรการคำนวณของทาร์ยามาเน่ 330 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือแบบสอบถาม ประกอบไปด้วยเนื้อหา 3 ส่วน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือสถิติพรรณนา ได้แก่ จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สำหรับข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง สถิติเชิงอนุมาน ได้แก่ T - test และ F - test สำหรับเปรียบเทียบการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการดำเนินชีวิตของประชาชน ที่จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา รายได้เฉลี่ยต่อเดือน และอาชีพ ตามลำดับ

ผลการวิจัย พบว่า

การนำแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการดำเนินชีวิตของประชาชนในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลโนนขมิ้น จังหวัดหนองบัวลำภู โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือด้านความพอประมาณ รองลงมาคือด้านเงื่อนไขคุณธรรม และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือด้านเงื่อนไขความรู้

ผลการเปรียบเทียบการนำแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการดำเนินชีวิตของประชาชนในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลโนนขมิ้น จังหวัดหนองบัวลำภู ที่จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา รายได้เฉลี่ยต่อเดือน และอาชีพ โดยภาพรวม พบว่าหัวหน้าครัวเรือนในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลโนนขมิ้น ที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา รายได้เฉลี่ยต่อเดือน และอาชีพต่างกัน มีการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการดำเนินชีวิตไม่แตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะทาง ในการนำแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการดำเนินชีวิตของประชาชนในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลโนนขมิ้น จังหวัดหนองบัวลำภู ได้แก่ หัวหน้าครัวเรือนในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลโนนขมิ้น ควรจัดทำบัญชีครัวเรือนเพื่อให้รู้รายรับ รายจ่ายของครอบครัวและเก็บออมรายได้ส่วนหนึ่งไว้ใช้ในยามจำเป็น

คำสำคัญ : แนวคิด, ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง, องค์การบริหารส่วนตำบล

ABSTRACT

The main objective of this research was to study the application of sufficiency economy philosophy to the people's lives in Nonkhamin Subdistrict Administrative Organization. Nong Bua Lamphu Province The sample used in this research was household heads in Non khamin Subdistrict Administrative Organization. Calculated according to the calculation formula of Taro Yamane, 330 people. The tool used for data collection was a questionnaire consisting of 3 parts. Statistics used to analyze the data. are descriptive statistics including number, percentage, mean and standard deviation. for general information of the sample The inferential statistics were T - test and F - test for comparing the application of sufficiency economy philosophy to people's lives. Classified by gender, age, level of education Average monthly income and occupation, respectively.

The results showed that:

Applying Sufficiency Economy Philosophy to the People's Lives in Non Khamin Subdistrict Administrative Organization Area Nong Bua Lamphu Province Overall, it was at a high level. And when considering each aspect, it was found that the aspect with the highest average was moderation. followed by moral conditions and the side with the least mean was the knowledge condition side.

Comparative results of applying the sufficiency economy philosophy to the people's lives in the area of Non Khamin Subdistrict Administrative Organization. Nong Bua Lamphu Province Classified by gender, age, level of education average monthly income and occupation. average monthly income and different professions The Sufficiency Economy Philosophy has been applied to their lives no differently.

guideline proposal in applying the philosophy of sufficiency economy to the lives of people in the area of Nonkhamin Subdistrict Administrative Organization Nong Bua Lam Phu Province, including the head of the household in the area of Non Khamin Subdistrict Administrative Organization. Household accounts should be prepared to know income, family expenditures and save part of their income for use in times of need.

Keywords: Concept, Philosophy of Sufficiency Economy, Subdistrict Administrative Organization

1. บทนำ

การขับเคลื่อนประเทศต่าง ๆ เพื่อให้เกิดการพัฒนาที่มีความทันสมัยใกล้เคียงกันนั้น ล้วนส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทั้งในระดับโลกและระดับประเทศ โดยเฉพาะกับประเทศไทยในมิติต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นมิติด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง การศึกษา สิ่งแวดล้อม วัฒนธรรม ตลอดจนนวัตกรรมและเทคโนโลยี สภาพการณ์การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น มีความรวดเร็วของการเปลี่ยนแปลง (Speed of change) มากกว่าในอดีต ขนาดของการเปลี่ยนแปลง (Scope of change) ที่มีขนาดใหญ่กว่าในอดีต ความซับซ้อนของการเปลี่ยนแปลง (Complexity of change) ที่มีความซับซ้อนมากกว่าในอดีต และความเชื่อมโยงระหว่างกัน (Connectivity of change) ที่มีความเชื่อมโยงระหว่างกันมากกว่าในอดีต ผลแห่งการพัฒนาประเทศในเชิงบวก ก็คือ อัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจที่สูงขึ้น มีโครงสร้างพื้นฐาน (Infrastructure) ที่ทันสมัยและมีประสิทธิภาพมากขึ้น การกระจายการศึกษาระดับสูงระดับสถาบันอุดมศึกษาไปในแต่ละภูมิภาคมีมากขึ้น ฯลฯ แต่ผลของการพัฒนาดังกล่าวยังไม่สามารถกระจายการพัฒนาไปถึงประชากรในชนบทได้อย่างทั่วถึงและเท่าเทียมกัน อีกทั้งสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงทางสังคมกลับเกิดผลแห่งการพัฒนาในเชิงลบด้วยเช่นกัน ไม่ว่าจะเป็นการตัดไม้ทำลายป่า การบุกรุกป่าสงวน การสร้างปริมาณขยะมีพิษของโรงงานอุตสาหกรรมจำนวนมากขึ้นแล้วทิ้งลงแหล่งน้ำส่งผลให้น้ำเน่าเสีย การพึ่งพิงพ่อค้าคนกลางของประชากรในชนบททั้งในด้านการเกษตรและการค้าขาย ส่งผลต่อต้นทุนต่าง ๆ ที่เพิ่มขึ้น ความสัมพันธ์ของสถาบันครอบครัวจากครอบครัวขยายได้ค่อย ๆ กลายสภาพเป็นครอบครัวเดี่ยว การรวมกลุ่มตามประเพณีนิยมเพื่อบริหารทรัพยากรธรรมชาติร่วมกันให้เกิดประโยชน์สูงสุดของคนในชุมชนก็เริ่มมีปัญหาจากผลประโยชน์ต่างๆ ที่แทรกแซงความสัมพันธ์ของกลุ่มดังกล่าว ภูมิปัญญาที่เคยสั่งสมจนพัฒนาเป็นองค์ความรู้ของชุมชนกลับถูกละเลย ไม่ให้ความสำคัญและอาจสลายหายไป ในที่สุด ทั้งนี้หลักคิดที่จะส่งผลต่อการทำชุมชนเกิดความเต็มใจ ความตั้งใจ มุ่งมั่น ในการสร้างเสริมความเข้มแข็งพึ่งพาตนเองให้ได้ก่อนเป็นอันดับแรกจึงเป็นสิ่งที่สำคัญ ความพอเพียงในการดำรงชีวิตจึงเป็นสิ่งสำคัญ ในการที่จะทำให้ประเทศไทยสามารถพึ่งพาพึ่งพิงตนเองได้ สามารถดำรงสมาธิชีพ และชีวิตไปได้อย่างมีคุณค่าศักดิ์ศรีภายใต้อำนาจและอำนาจที่มีอิสระที่จะลิขิตชีวิตของตนเองได้อย่างมีสติปัญญา ความสามารถในการควบคุมและจัดการเพื่อให้ตนเองได้รับการสนองตอบต่อความต้องการต่างๆ รวมทั้งความสามารถในการจัดการปัญหาต่างๆได้ด้วยตนเอง ซึ่งทั้งหมดนี้ถือว่าเป็นศักยภาพพื้นฐานที่คนไทยและสังคมไทยเคยมีอยู่แต่เดิมต้องถูกระทบบกระเทือน ซึ่งวิกฤตเศรษฐกิจจากปัญหาฟองสบู่และปัญหาความอ่อนแอของชนบทรวมทั้งปัญหาอื่นๆที่

เกิดขึ้น ล้วนแต่เป็นข้อพิสูจน์และยืนยันปรากฏการณ์ข้างต้นนี้ได้เป็นอย่างดี (Chaipattana Foundation, 2017)

เศรษฐกิจและสังคมของแต่ละประเทศ ต่างเปลี่ยนแปลงอย่างผันผวนอยู่ตลอดเวลาทั้งนี้เป็นผลสืบเนื่องมาจากภาวะการณ์ที่เกิดจากกระแสนิยมของโลกตามกระแสโลกาภิวัตน์ ที่ทำให้เกิดการแข่งขันและมีการแก่งแย่งทรัพยากรจำเป็นในการดำรงชีวิต จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่ทุกคนต่างต้องตื่นตัวและยอมรับการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้น ได้ตลอดเวลาซึ่งการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว มีทั้ง เกิดจากเหตุปัจจัยภายในและเหตุปัจจัยภายนอก หรือทั้งสองอย่างผสมผสานกันซึ่งพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ 9 ทรงเล็งเห็นว่าปัจจุบันสังคมไทยได้มีการพัฒนาก้าวหน้าไปมาก โดยเฉพาะการเปลี่ยนจากประเทศเกษตรกรรมกลายเป็นประเทศอุตสาหกรรม ส่งผลให้มีผลดีต่อประเทศไทยด้านเศรษฐกิจมากมาย แต่ในขณะเดียวกันก็มีผลเสียต่าง ๆ ตามมามากมายเช่นกัน ที่สำคัญคือทรัพยากรของประเทศเสื่อมโทรมลงไปมาก ประชากรในชนบทไม่สามารถเลี้ยงตนเองได้เพราะไม่สามารถปรับตัวให้เข้ากับสังคมที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วต้องพึ่งแต่ตลาดและพ่อค้าคนกลางในการค้าขายดำรงชีวิต

ด้วยสาเหตุเหล่านี้พระองค์จึงมีพระราชดำริและแนวคิดเรื่องการนำเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในการดำรงชีวิตและเพื่อช่วยเหลือประชาชนให้เลี้ยงชีพด้วยตนเองได้ พึงคนอื่นให้น้อยที่สุด เศรษฐกิจพอเพียงมิได้มีไว้เพื่อคนในชนบทเท่านั้น แต่สามารถประยุกต์ใช้ให้เข้ากับชีวิตของคนเมืองได้ ดังนั้น ประชาชนต้องมีความตื่นตัวและรู้รับผิดชอบในหน้าที่การสร้างจิตสำนึกในการเป็นประชาชนที่ดีตามรอยพระยุคลบาทเป็นการเสริม สร้างคุณธรรม และจริยธรรม เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการปฏิบัติงานและประโยชน์สุขของประชาชนโดยยึดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีจิตสำนึกพร้อมที่จะปฏิบัติงานสร้างภูมิคุ้มกันด้านจิตใจเพื่อให้มีพฤติกรรมในเชิงสร้างสรรค์ มีจิตสำนึกในการกระทำคุณงามความดี ซึ่งจะทำให้สังคมได้เห็นถึงความแตกต่างและเข้าใจในแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของประชาชน ในเขตพื้นที่ ที่ทำการศึกษารองจังหวัดนนทบุรี ตลอดจนภูมิปัญญาที่มีคุณค่าอย่างลึกซึ้ง ในการดำรงอยู่ด้วยวิถีแบบพอเพียง อันจะนำไปสู่ต้นแบบของนโยบายการพัฒนาประเทศที่คำนึงถึงรากเหง้าทางวัฒนธรรมและฐานคิดแบบเศรษฐกิจพอเพียงเป็นทุนเดิม

หลักในการดำเนินชีวิต จำเป็นต้องมีหลักธรรมเหล่านี้ซึ่งสอดคล้องกับคำสอนในทางพระพุทธศาสนา มีหลักคำสอนที่เกื้อกูลต่อการดำรงชีวิตในแง่เศรษฐกิจอยู่ไม่น้อย ในแง่พระพุทธศาสนาจึงมีความเป็นไปได้สูงที่จะเป็นพื้นฐานให้กับแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง (สมพร เทพสิทธา, 2541) การประกอบกิจการต่าง ๆ ตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง คือ การตั้งอยู่พื้นฐานของทางสายกลาง และความไม่ประมาท โดยคำนึงถึงหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งประกอบด้วย 3 ห่วง 2 เงื่อนไข (จิรายุ อิศรางกูร ณ อยุธยา, 2548) 3 ห่วง คือ ความพอประมาณ ความมีเหตุผล ความมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว ความพอประมาณ คือ ความพอดีที่ไม่น้อยเกินไปและไม่มากเกินไปโดยไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น เช่น การผลิตและการบริโภคที่อยู่ในระดับพอประมาณ ความมีเหตุผล คือ การตัดสินใจเกี่ยวกับระดับของความพอเพียงนั้น จะต้องเป็นไปอย่างมีเหตุผล โดยพิจารณาจากเหตุปัจจัยที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนคำนึงถึงผลที่คาดว่าจะเกิดขึ้นจากการกระทำนั้น ๆ อย่างรอบคอบ ความมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว คือ การเตรียมตัวให้พร้อมรับผลกระทบและการเปลี่ยนแปลงด้านต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้น โดย

คำนึงถึงความเป็นไปได้ของสถานการณ์ต่าง ๆ ที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคตทั้งใกล้และไกล 2 เงื่อนไข คือการตัดสินใจและการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ให้อยู่ระดับพอเพียงนั้น ต้องอาศัยทั้งความรู้และคุณธรรมเป็นพื้นฐานประกอบไปด้วย เงื่อนไขความรู้ คือ ความรอบรู้เกี่ยวกับวิชาการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องอย่างรอบด้าน ความรอบคอบที่จะนำความรู้เหล่านั้นมาพิจารณาให้เชื่อมโยงกัน เพื่อประกอบการวางแผน และความระมัดระวังในขั้นตอนปฏิบัติ เงื่อนไขคุณธรรม ที่จะต้องเสริมสร้าง ประกอบด้วย มีความตระหนักในคุณธรรม มีความซื่อสัตย์สุจริตและมีความอดทนมีความเพียรใช้สติปัญญาในการดำเนินชีวิต

เขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลโนนขมิ้น จังหวัดหนองบัวลำภู ประกอบด้วย 10 หมู่บ้าน ได้แก่ 1. บ้านขมิ้น 2. บ้านนาเลิง 3. บ้านโนนคูณ 4. บ้านห้วยโจด 5. บ้านโสกปลาตุก 6. บ้านทุ่งสว่าง 7. บ้านใหม่แหลมทอง 8. บ้านเก่าโกใต้ 9. บ้านห้วยไร่ และ 10. บ้านโนนสำราญ มีประชากร 7,966 คน มีจำนวนครัวเรือน 1,858 ครัวเรือน (ข้อมูลพื้นฐานองค์การบริหารส่วนตำบลโนนขมิ้น จังหวัดหนองบัวลำภู, 2565) ซึ่งในแต่ละชุมชนประชาชนในทุกครัวเรือนจะมีอาชีพและรายได้ที่แตกต่างกันและด้วยภาวะการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจทำให้วิถีชีวิตหรือการดำเนินชีวิตของประชาชนในชุมชน ย่อมจะประสบปัญหาทางการเงินในหลายด้าน เช่น ค่าครองชีพ การศึกษาบุตร ค่าผ่อนบ้าน ค่าผ่อนรถ เป็นต้น เนื่องจากมีรายได้น้อยไม่เพียงพอจากรายจ่าย จากภาวะเศรษฐกิจภายใต้ระบบทุนนิยมส่งผลให้ค่าใช้จ่ายภาคครัวเรือนสูงขึ้น ในขณะที่รายรับเท่าเดิม บางครัวเรือนจะหารายได้เสริมด้วยการค้าขายและประกอบอาชีพเป็นพนักงานเอกชน และได้รับการปรับเงินเดือนและโบนัสก็ยิ่งประสบปัญหาค่าใช้จ่ายในครัวเรือน เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและค่าครองชีพที่เพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง จากผลกระทบหลายด้านจากปัญหาทางด้านเศรษฐกิจทำให้ครัวเรือนมีภาวะหนี้สินเพิ่มขึ้นดังที่ได้กล่าวมาแล้ว ทำให้มีความจำเป็นต้องหาเงินเพื่อมาแก้ไขภาวะหนี้สินต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นหนี้สินในระบบหรือหนี้สินนอกระบบโดยเฉพาะการกู้เงินนอกระบบ ซึ่งต้องเสียดอกเบี้ยสูงก็ตาม เพราะความจำเป็นเพื่อนำมาใช้ในชีวิตประจำวัน ทำให้เกิดภาวะหนี้สินผูกพันอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ สภาพการณ์ดังกล่าวทำให้ส่งผลต่อคุณภาพชีวิต ประสิทธิภาพการปฏิบัติงานและการดำเนินชีวิตของทุกครัวเรือน

จากเหตุผลดังกล่าวข้างต้น จึงทำให้ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาวิจัยเรื่องการนำแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการดำเนินชีวิตของประชาชนในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลโนนขมิ้น จังหวัดหนองบัวลำภู โดยมุ่งศึกษาถึงการดำเนินชีวิตไม่ให้ฟุ่มเฟือย ใช้จ่ายในสิ่งที่จำเป็น ไม่กู้ยืมเงินอย่างเกินตัวเกินความสามารถ การประกอบอาชีพ หรือการทำมาหากินที่สามารถค้าจุนตนเองและครอบครัวให้มีความพอดี หรือการบริหารทรัพยากรที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์และมีคุณค่าระยะยาว เพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปเป็นแนวทาง ในการดำเนินชีวิตของประชาชนในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลโนนขมิ้น จังหวัดหนองบัวลำภู ต่อไปในอนาคต และใช้ข้อมูลที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้ให้เป็นประโยชน์ในระดับนโยบาย พร้อมนำผลการวิจัยเสนอต่อองค์กรที่เกี่ยวข้องและนำผลการวิจัยครั้งนี้มาปรับทิศทางแก้ไขปัญหาด้านเศรษฐกิจและสังคมของชุมชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลโนนขมิ้น จังหวัดหนองบัวลำภู ตลอดเขตพื้นที่ต่าง ๆ ในชนบท เพื่อให้ประชาชนเหล่านั้นสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างปกติสุข เพื่อเป็นทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณภาพ สามารถเข้าไปมีส่วนร่วมในการพัฒนาประเทศชาติให้เจริญก้าวหน้าอย่างยั่งยืนสืบไป

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการนำแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการดำเนินชีวิตของประชาชนในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลโนนขมิ้น จังหวัดหนองบัวลำภู
2. เพื่อเปรียบเทียบการนำแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการดำเนินชีวิตของประชาชนในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลโนนขมิ้น จังหวัดหนองบัวลำภู ที่จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา รายได้เฉลี่ยต่อเดือน และอาชีพ
3. เพื่อให้ข้อเสนอแนะทาง ในการนำแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการดำเนินชีวิตของประชาชนในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลโนนขมิ้น จังหวัดหนองบัวลำภู

3. ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา

การวิจัยเรื่องนี้มุ่งศึกษาเกี่ยวกับการนำแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการดำเนินชีวิตของประชาชนในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลโนนขมิ้น จังหวัดหนองบัวลำภู โดยผู้วิจัยได้ศึกษาจากแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง และนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช รัชกาลที่ ๙ จำนวน 5 ด้าน ประกอบด้วย 1) ด้านความพอประมาณ 2) ด้านความมีเหตุผล 3) ด้านการมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี 4) ด้านเงื่อนไขความรู้ และ 5) ด้านเงื่อนไขคุณธรรม

2. ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.1 ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ หัวหน้าครัวเรือนในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลโนนขมิ้น จังหวัดหนองบัวลำภู จำนวน 1,858 คน (ข้อมูลพื้นฐานองค์การบริหารส่วนตำบลโนนขมิ้น จังหวัดหนองบัวลำภู, 2565)

2.2 กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ หัวหน้าครัวเรือนในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลโนนขมิ้น จังหวัดหนองบัวลำภู จำนวน 330 คน โดยคำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่างจากสูตรของ ทาโร่ ยามาเน่ (Taro Yamane, 1973 :125) ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยทราบจำนวนของประชากรที่แท้จริง จึงใช้สูตรดังกล่าวในการคำนวณ

3. ขอบเขตด้านตัวแปร

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วย

3.1 ตัวแปรอิสระ คือปัจจัยส่วนบุคคลของหัวหน้าครัวเรือนในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลโนนขมิ้น จังหวัดหนองบัวลำภู ประกอบไปด้วยเพศ อายุ ระดับการศึกษา รายได้เฉลี่ยต่อเดือน และอาชีพ

3.2 ตัวแปรตาม คือ การนำแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการดำเนินชีวิตของประชาชนในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลโนนขมิ้น จังหวัดหนองบัวลำภู ประกอบไปด้วย 5 ด้าน คือ 1)

ด้านความพอประมาณ 2) ด้านความมีเหตุผล 3) ด้านการมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี 4) ด้านเงื่อนไขความรู้ และ 5) ด้านเงื่อนไขคุณธรรม

4. ประโยชน์ของการวิจัย

1.ทราบถึงระดับในการนำแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการดำเนินชีวิตของประชาชนในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลโนนขมิ้น จังหวัดหนองบัวลำภู

2. ทราบถึงความแตกต่างในการนำแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการดำเนินชีวิตของประชาชนในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลโนนขมิ้น จังหวัดหนองบัวลำภู ที่จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา รายได้เฉลี่ยต่อเดือน และอาชีพ

3. ผลการวิจัยครั้งนี้เพื่อเป็นข้อมูล และแนวทางในการนำแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการดำเนินชีวิตของประชาชนในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลโนนขมิ้น จังหวัดหนองบัวลำภู ให้ดียิ่งขึ้นต่อไป

5. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ หัวหน้าครัวเรือนในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลโนนขมิ้น จังหวัดหนองบัวลำภู จำนวน 1,858 คน (ข้อมูลพื้นฐานองค์การบริหารส่วนตำบลโนนขมิ้น จังหวัดหนองบัวลำภู, 2565)

2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่าง คือ หัวหน้าครัวเรือนในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลโนนขมิ้น จังหวัดหนองบัวลำภู ซึ่งในงานวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยทราบจำนวนประชากรที่แท้จริง (Actual population) โดยคำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่างแบบทราบค่าประชากรจากสูตรของ Taro Yamane (Yamane, 1967) ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 หรือระดับค่าความเชื่อมั่น 95% และค่าความคลาดเคลื่อน 0.05 ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่าง (n) เท่ากับ 330 ตัวอย่าง

6. เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถามประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา รายได้เฉลี่ยต่อเดือน และอาชีพ ซึ่งเป็นแบบตรวจสอบรายการ(Check list)

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการนำแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการดำเนินชีวิตของประชาชนในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลโนนขมิ้น จังหวัดหนองบัวลำภู ประกอบไปด้วย 5 ด้าน คือ 1) ด้านความพอประมาณ 2) ด้านความมีเหตุผล 3) ด้านการมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี 4) ด้านเงื่อนไขความรู้ และ 5) ด้านเงื่อนไขคุณธรรม รวมทั้งหมด จำนวน 25 ข้อ ข้อคำถามมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ได้แก่ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด โดยมีลักษณะคำถามเชิงบวก เป็นคำถามที่มีระดับคะแนนตามลำดับ

ตอนที่ 3 เป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลโนนขมิ้น ได้ให้ข้อเสนอแนะ แนวทางเกี่ยวกับการนำแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการดำเนินชีวิต ซึ่งสามารถตอบได้อย่างอิสระ เป็นลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบปลายเปิด (Open-ended) ที่แบ่งออกเป็นแต่ละด้าน

7. การสร้างและการทดสอบเครื่องมือ

1. ศึกษาค้นคว้าเอกสารวิชาการ ตำรางานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการดำเนินชีวิตเพื่อกำหนดกรอบแนวคิดในการสร้างแบบสอบถาม
2. สร้างแบบสอบถามฉบับร่าง โดยสร้างข้อคำถามตามกรอบแนวคิดที่กำหนดขึ้น
3. นำแบบสอบถามฉบับร่าง เสนออาจารย์ที่ปรึกษาและผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบและปรับปรุงแก้ไขในด้านความเที่ยงตรง (Validity) ทั้งด้านความตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) ด้านรูปแบบ (Format) และภาษา (Wording) ที่ใช้
4. นำแบบสอบถามกลับไปปรับปรุงตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษา และผู้เชี่ยวชาญ
5. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้ว ไปทดลองใช้ (Try out) กับหัวหน้าครัวเรือนในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลหนองบัว จังหวัดหนองบัวลำภู ซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจริง จำนวน 30 คน เพื่อหาค่าความเชื่อมั่นโดยใช้สัมประสิทธิ์อัลฟา (Coefficient of Alpha) ซึ่งต้องได้ค่าความเชื่อมั่นตั้งแต่ 0.72 ขึ้นไป
6. จัดทำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ เพื่อนำไปเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

8. การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยนำหนังสือขออนุญาตเก็บข้อมูลวิจัยจากวิทยาลัยพณิชยบัณฑิต ถึงผู้บริหารขององค์การบริหารส่วนตำบลโนนขมิ้น จังหวัดหนองบัวลำภู เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการแจกแบบสอบถาม กับกลุ่มประชากรในการวิจัย
2. ผู้วิจัยได้ไปเก็บข้อมูลในพื้นที่วิจัยด้วยตนเอง แจกแบบสอบถามให้กับหัวหน้าครัวเรือนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง และชี้แจงทำความเข้าใจให้ผู้ตอบแบบสอบถามให้ทราบลักษณะของแบบสอบถาม ตลอดระยะเวลาการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยกำหนดรับคืนแบบสอบถามเป็นเวลา 2 สัปดาห์หลังวันแจกแบบสอบถาม
3. นำแบบสอบถามที่ได้รับมาตรวจสอบความสมบูรณ์ ความถูกต้อง และลงรหัสเพื่อการวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

9. การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิจัยและสถิติที่ใช้ในการเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติพรรณนา ได้แก่ 1.1 จำนวน (n) 1.2 ค่าร้อยละ (Percentage) 1.3 ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และ 1.4 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

สำหรับการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา รายได้เฉลี่ยต่อเดือน และอาชีพ

2. สถิติเชิงอนุมาน ได้แก่

2.1 สถิติ t-test ใช้ทดสอบความแตกต่างหรือเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของตัวแปร 2 ตัวแปร สำหรับการเปรียบเทียบการนำแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการดำเนินชีวิตของประชาชนในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลโนนขมิ้น จังหวัดหนองบัวลำภู ที่จำแนกตามเพศ

2.2 สถิติ F-test โดยการทดสอบความแตกต่างหรือเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของตัวแปรตั้งแต่ 3 ตัวแปรขึ้นไป และหากพบมีความแตกต่างรายคู่เกิดขึ้น ผู้ศึกษาวิจัยจะทำการทดสอบต่อไปว่าค่าเฉลี่ยคู่ใดบ้างที่แตกต่างกัน และแตกต่างกันอย่างไร ตามวิธีการของเชฟเฟ้ (Scheffe's method) สำหรับการเปรียบเทียบการนำแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการดำเนินชีวิตของประชาชนในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลโนนขมิ้น จังหวัดหนองบัวลำภู ที่จำแนกตามอายุ ระดับการศึกษา รายได้เฉลี่ยต่อเดือน และอาชีพ

10. ผลการวิจัย

1. ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศชาย จำนวน 216 คน คิดเป็นร้อยละ 65.45 และเป็นเพศหญิง จำนวน 114 คน คิดเป็นร้อยละ 34.55 อายุอยู่ระหว่าง 50 – 59 ปี จำนวน 112 คน คิดเป็นร้อยละ 33.94 และช่วงอายุที่มีจำนวนน้อยที่สุดคือ 60 ปีขึ้นไป จำนวน 29 คน คิดเป็นร้อยละ 8.79 มีระดับการศึกษาประถมศึกษา จำนวน 167 คน คิดเป็นร้อยละ 50.61 รองลงมาคือ มัธยมศึกษา จำนวน 133 คน คิดเป็นร้อยละ 40.30 และระดับการศึกษาที่มีจำนวนที่น้อยที่สุดคือสูงกว่าปริญญาตรี จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 1.52 มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่ำกว่า 10,000 บาท จำนวน 150 คน คิดเป็นร้อยละ 45.45 และน้อยที่สุดคือ 30,001 - 40,000 บาท จำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 3.03 และส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม จำนวน 169 คน คิดเป็นร้อยละ 51.21 และน้อยที่สุดคือ ข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 2.12

2. การนำแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการดำเนินชีวิตของประชาชนในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลโนนขมิ้น จังหวัดหนองบัวลำภู โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.98$) และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือด้านความพอประมาณ ($\bar{X} = 4.30$) รองลงมาคือด้านเงื่อนไขคุณธรรม ($\bar{X} = 4.24$) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือด้านเงื่อนไขความรู้ ($\bar{X} = 3.62$) และวิเคราะห์ข้อมูลออกเป็นแต่ละด้านได้ดังดังนี้

2.1 ด้านความพอประมาณ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.30$) และเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ข้อ 1. ท่านดำรงชีวิตด้วยปัจจัยสี่ (อาหาร เครื่องนุ่งห่ม ที่อยู่อาศัย และยารักษาโรค) ได้พอดีพอเหมาะกับความต้องการ ($\bar{X} = 4.5$) รองลงมาคือ ข้อ 2. ท่านไม่ก่อหนี้โดยไม่จำเป็นและเกินกำลังในการแสวงหาวัตถุหรือปัจจัยในการดำรงชีวิต ($\bar{X} = 4.27$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ข้อ 5. ท่านดำเนินชีวิตโดยยึดหลักสายกลาง รู้จักพอ ไม่ฟุ้งเฟ้อ ไม่หรูหรา พออยู่ พอกิน พึ่งตนเองเป็นหลัก ($\bar{X} = 4.20$)

2.2 ด้านการมีเหตุผล โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.12$) และเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ข้อ 7. ท่านใช้จ่ายเงินอย่างมีเหตุผล คุ่มค่าและมีความจำเป็น ($\bar{X} = 4.30$) รองลงมาคือ ข้อ 8. ท่านคำนึงถึงผลกระทบจากการกระทำของตนเองต่อสังคมส่วนรวม ($\bar{X} = 4.18$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ข้อ 9. ท่านมีความอดทน อดกลั้น ต่อปัญหาและอุปสรรคทั้งปวง ($\bar{X} = 3.97$)

2.3 ด้านการมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.64$) และเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ข้อ 13. ท่านปฏิบัติตนอยู่ในระเบียบและวินัยในตนเอง ($\bar{X} = 3.79$) รองลงมาคือ ข้อ 11. ท่านคำนึงถึงผลดีและผลเสียของการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น ($\bar{X} = 3.69$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ข้อ 15. ท่านมีการหลีกเลี่ยงอบายมุข ($\bar{X} = 3.47$)

2.4 ด้านเงื่อนไขความรู้ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.62$) และเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ข้อ 19. ท่านสามารถนำความรู้การดำเนินชีวิตแบบพอเพียงไปแสวงหาความเจริญก้าวหน้าของตนเองและครอบครัว ($\bar{X} = 3.72$) รองลงมาคือ ข้อ 17. ท่านสามารถให้คำแนะนำหรือให้คำปรึกษาในการดำเนินชีวิตแบบพอเพียงแก่บุคคลอื่นได้ ($\bar{X} = 3.61$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ข้อ 16. ท่านสามารถนำความรู้ใหม่ ๆ ในการประกอบอาชีพ มาวางแผนเพื่อการดำเนินชีวิตในอนาคต ($\bar{X} = 3.58$)

2.5 ด้านเงื่อนไขคุณธรรม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.24$) และเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ข้อ 21. ท่านยึดหลักความซื่อสัตย์สุจริต ในการดำเนินชีวิต ($\bar{X} = 4.39$) รองลงมาคือ ข้อ 23. ท่านมีความรู้สึกระอายเมื่อกระทำผิดกฎหมาย ขนบธรรมเนียม ประเพณี และวัฒนธรรม อันดี ($\bar{X} = 4.25$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ข้อ 25. ท่านสนใจและเห็นความสำคัญในการรับการอบรม ด้านคุณธรรม จริยธรรม ($\bar{X} = 4.11$)

3. ผลการเปรียบเทียบการนำแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการดำเนินชีวิตของประชาชนในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลโนนขมิ้น จังหวัดหนองบัวลำภู ที่จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา รายได้เฉลี่ยต่อเดือน และอาชีพ โดยภาพรวม พบว่าหัวหน้าครัวเรือนในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลโนนขมิ้น ที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา รายได้เฉลี่ยต่อเดือน และอาชีพต่างกัน มีการนำแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการดำเนินชีวิตไม่แตกต่างกัน

4. ข้อเสนอแนะทาง ในการนำแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการดำเนินชีวิตของประชาชนในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลโนนขมิ้น จังหวัดหนองบัวลำภู ได้แก่

1. หัวหน้าครัวเรือนในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลโนนขมิ้น ควรจัดทำบัญชีครัวเรือนเพื่อให้รู้รายรับ รายจ่ายของครอบครัวและเก็บออมรายได้ส่วนหนึ่งไว้ใช้ในยามจำเป็น

2. ไม่หยุดนิ่งที่จะหาทางให้ชีวิตหลุดพ้นจากความทุกข์ โดยชวนขวนขวายหาความรู้ ให้เกิดรายได้เพิ่มพูนจนถึงขั้นพอเพียง

3. ช่วยเหลือเกื้อกูลกัน รู้ รัก สามัคคี สร้างความเข้มแข็งให้ครอบครัว และชุมชน รักษาเอกลักษณ์ ภาษา ภูมิปัญญา และวัฒนธรรมไทย

4. สามารถนำความรู้ใหม่ ๆ ในการประกอบอาชีพ มาวางแผนเพื่อการดำเนินชีวิตในอนาคต

5. หัวหน้าครัวเรือนในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลโนนขมิ้น ควรรู้จักละเลิกการแก่งแย่งผลประโยชน์ที่รุนแรงและไม่ถูกต้อง

11. อภิปรายผลการวิจัย

การนำแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการดำเนินชีวิตของประชาชนในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลโนนขมิ้น จังหวัดหนองบัวลำภู โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่าด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือด้านความพอประมาณ รองลงมาคือด้านเงื่อนไขคุณธรรม และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือด้านเงื่อนไขความรู้ ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า หัวหน้าครัวเรือนในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลโนนขมิ้น จังหวัดหนองบัวลำภู รู้จักการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการดำเนินชีวิตและสามารถนำมาปรับใช้ได้เป็นอย่างดีเช่น ยึดหลักประหยัด ตัดทอนค่าใช้จ่ายที่ไม่จำเป็นในทุกด้าน ลด ละ ความฟุ่มเฟือยในการดำรงชีวิต มีประกอบอาชีพด้วยความถูกต้อง สุจริต แม้จะตกอยู่ในภาวะขาดแคลนในการดำรงชีพ ละ เลิกการแก่งแย่งผลประโยชน์ที่รุนแรงและไม่ถูกต้อง และไม่หุยดิ่งที่จะหาทางให้ชีวิตหลุดพ้นจากความทุกข์ โดยชวนชวนหาความรู้ ให้เกิดรายได้เพิ่มพูนจนถึงขั้นพอเพียง และอีกทั้งทางองค์การบริหารส่วนตำบลโนนขมิ้น จังหวัดหนองบัวลำภู มีการรณรงค์เผยแพร่ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงผ่านช่องทางสื่อต่าง ๆ ในชุมชน รวมทั้งมีการจัดโครงการที่เกี่ยวข้องกับการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการดำเนินชีวิตของประชาชน ซึ่งสอดคล้องกับการวิจัยของซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสุคนธ์ เหลืองอิงคะสุต (2559) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ความสัมพันธ์ของความรู้ความเข้าใจในปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงตามแนวพระราชดำริกับการบันทึกบัญชีครัวเรือนของประชาชนในเขตพื้นที่ ตำบลหนองไผ่ อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี และค้นพบว่า โดยภาพรวมผู้ตอบแบบสอบถามมีความรู้ความเข้าใจในปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความรู้ความเข้าใจในระดับมากทุกด้าน และสอดคล้องกับงานวิจัยของรัฐพงศ์ บุญญานุวัตร (2557) ได้ทำการศึกษา เรื่อง การนำแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการดำเนินชีวิตของประชาชน ในชุมชนเขตดุสิต กรุงเทพมหานคร พบว่า การนำแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการดำเนินชีวิตของประชาชนในชุมชนเขตดุสิต กรุงเทพมหานคร พบว่า ระดับการ ปฏิบัติของประชาชนทั้งโดยภาพรวม และรายด้านอยู่ในระดับมาก เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ได้แก่ ด้านเงื่อนไขคุณธรรม ด้านการมีเหตุผล ด้านความพอประมาณ ด้านเงื่อนไขความรู้ และด้านการมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี ตามลำดับ และปัจจัยที่มีผลต่อการนำแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการดำเนินชีวิตของประชาชนเขตดุสิต กรุงเทพมหานคร ได้แก่ ปัจจัยด้านอายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ต่อเดือน ส่วนปัจจัยที่ไม่มีผล ได้แก่ เพศ และระยะเวลาที่อาศัยในชุมชน และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของเพ็ญจันทร์แซ่หลี่ (2562) ที่ได้วิจัยเรื่องการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการดำเนินชีวิตของบุคลากรศาลากลางจังหวัดนครศรีธรรมราช ผลการวิจัยพบว่าการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการดำเนินชีวิตของบุคลากรศาลากลางจังหวัดนครศรีธรรมราช โดยรวมทั้ง 3 ด้าน มีค่าแปลผล อยู่ในระดับมาก อภิปรายได้ว่าบุคลากรศาลากลางจังหวัดนครศรีธรรมราชส่วนใหญ่เห็นความสำคัญของความพอเพียงและได้รับการอบรม สัมมนา การปฏิบัติตนตามวิถีแห่งความพอเพียง ทำให้บุคลากรศาลากลางจังหวัดนครศรีธรรมราชมีความพอประมาณในการใช้จ่าย มีการวางแผนการใช้จ่ายเงินที่เป็นระบบ ไม่ใช้จ่ายเกินจำเป็น แสวงหาความรู้ให้แก่ตนเองให้สูงขึ้นเสมอ เข้าวัดปฏิบัติธรรมบ่อย ๆ เหตุนี้เป็นเหตุที่ทำให้บุคลากรมีการนำหลักเศรษฐกิจพอเพียง

มาใช้อยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของรัฐสุภณีย์ สุจริต ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การประยุกต์ใช้แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตของข้าราชการชั้นประทวน : ศึกษาเฉพาะกรณีตำรวจภูธร จังหวัดยโสธร” พบว่า ข้าราชการตำรวจชั้นประทวน ตำรวจภูธรจังหวัดยโสธร มีการประยุกต์ใช้แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง ในการดำเนินชีวิตในระดับมาก และรายด้านทั้งสามด้าน ลำดับค่าเฉลี่ยจากสูงไปหาลำดับต่ำ คือ ด้านความมีเหตุผล ด้านการสร้างภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว และด้านความพอประมาณ

ผลการเปรียบเทียบการนำแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการดำเนินชีวิตของประชาชนในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลโนนขมิ้น จังหวัดหนองบัวลำภู ที่จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา รายได้เฉลี่ยต่อเดือน และอาชีพ โดยภาพรวม พบว่าหัวหน้าครัวเรือนในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลโนนขมิ้น ที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา รายได้เฉลี่ยต่อเดือน และอาชีพต่างกัน มีการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการดำเนินชีวิตไม่แตกต่างกัน ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่าไม่ว่าหัวหน้าครัวเรือนในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลโนนขมิ้น จะมีเพศ อายุ ระดับการศึกษา รายได้เฉลี่ยต่อเดือน และอาชีพต่างกัน ก็มีความคิดเห็นหรือทัศนคติต่อการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการดำเนินชีวิตเหมือนกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของเพ็ญจันทร์ แซ่หลี่ (2562) ที่ได้วิจัยเรื่องการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการดำเนินชีวิตของบุคลากรศาลากลางจังหวัดนครศรีธรรมราช ผลการวิจัยพบว่าบุคลากรศาลากลางจังหวัดนครศรีธรรมราช มีการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการดำเนินชีวิต ด้านการมีภูมิคุ้มกันที่ดี และด้านคุณธรรมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 ส่วนด้านความพอประมาณ ด้านความมีเหตุผล และด้านความรู้ ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

12. ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยในครั้งนี้ไปใช้

1.1 ด้านความพอประมาณ ได้แก่ องค์การบริหารส่วนตำบลโนนขมิ้น ควรส่งเสริมให้หัวหน้าครัวเรือนในพื้นที่ตำบลโนนขมิ้น ได้เห็นคุณค่าของอุปกรณ์เครื่องใช้ภายในบ้านของตนเองเพิ่มขึ้น ควรส่งเสริมการใช้ชีวิตอย่างเรียบง่ายประหยัดพอเพียงตามอัตภาพ ควรส่งเสริมการวางแผนการใช้ชีวิต ส่งเสริมให้หัวหน้าครัวเรือนในพื้นที่ตำบลโนนขมิ้นลดการซื้อของใช้ฟุ่มเฟือย ซื้อแต่ของจำเป็นที่ต้องใช้ในชีวิตประจำวัน และมีการวางแผนทางการเงินที่ดี

1.2 ด้านการมีเหตุผล ได้แก่ องค์การบริหารส่วนตำบลโนนขมิ้น ควรส่งเสริมให้หัวหน้าครัวเรือนในพื้นที่ตำบลโนนขมิ้นใช้ปัญญาคิดวิเคราะห์ปัญหาชีวิต และแก้ไขตามแนวทางพระพุทธศาสนา ควรส่งเสริมให้หัวหน้าครัวเรือนในพื้นที่ตำบลโนนขมิ้นได้ปฏิบัติธรรม มีสติไม่ประมาท ในชีวิต ควรส่งเสริมให้หัวหน้าครัวเรือนในพื้นที่ตำบลโนนขมิ้นได้เห็นความสำคัญของการช่วยเหลือคนอื่น และควรส่งเสริมให้เห็นคุณค่าของสิ่งแวดล้อม

1.3 ด้านการมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี ได้แก่ องค์การบริหารส่วนตำบลโนนขมิ้น ควรส่งเสริมให้หัวหน้าครัวเรือนในพื้นที่ตำบลโนนขมิ้นได้ฝึกความอดทน อดกลั้น ต่อภัยพิบัติที่เกิดขึ้นในปัจจุบันและอนาคต

ควรส่งเสริมให้หัวหน้าครัวเรือนในพื้นที่ตำบลโนนขมิ้นได้จัดทำแผนการใช้จ่ายเงิน และ เก็บออมเงินที่เกิดจากรายได้ของตนเอง ควรส่งเสริมกิจกรรมการอยู่ร่วมกับผู้อื่นแก่หัวหน้าครัวเรือนในพื้นที่ตำบลโนนขมิ้น และเห็นความสำคัญของครอบครัว

1.4 ด้านเงื่อนไขความรู้ ได้แก่ องค์การบริหารส่วนตำบลโนนขมิ้น ควรส่งเสริมให้หัวหน้าครัวเรือนในพื้นที่ตำบลโนนขมิ้นมีการวางแผนการทำงานอย่างมีระบบขั้นตอน มีการประเมินผลงานของตนเอง ควรส่งเสริมการปฏิบัติงานเป็นกลุ่ม ทีมงาน และควรส่งเสริมให้หัวหน้าครัวเรือนในพื้นที่ตำบลโนนขมิ้นได้มีโอกาสได้แสวงหาความรู้ใหม่ ๆ อยู่เสมอ

1.5 ด้านเงื่อนไขคุณธรรม ได้แก่ องค์การบริหารส่วนตำบลโนนขมิ้น ควรส่งเสริมให้หัวหน้าครัวเรือนในพื้นที่ตำบลโนนขมิ้นได้ปฏิบัติธรรม ฝึกสมาธิ ควรส่งเสริมให้หัวหน้าครัวเรือนในพื้นที่ตำบลโนนขมิ้นมีความอดทน อดกลั้น ต่ออุปสรรคที่เกิดขึ้นในขณะปฏิบัติงาน ควรส่งเสริมให้หัวหน้าครัวเรือนในพื้นที่ตำบลโนนขมิ้นมีความยุติธรรมต่อผลงานของเพื่อนร่วมงาน ควรส่งเสริมให้หัวหน้าครัวเรือนในพื้นที่ตำบลโนนขมิ้นใช้ชีวิตโดยยึดหลักหัวใจพระพุทธศาสนา คือ ละชั่ว ทำดี และทำใจให้ผ่องใส

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรทำการศึกษาวิจัยในเชิงคุณภาพ โดยทำการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกกับหัวหน้าครัวเรือนในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลโนนขมิ้น จังหวัดหนองบัวลำภู ในเรื่องของการนำแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการดำเนินชีวิต

2.2 ควรทำการศึกษาการนำแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการดำเนินชีวิตของประชาชนในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลโนนขมิ้น จังหวัดหนองบัวลำภู เปรียบเทียบกับตำบลอื่น ๆ เพื่อดูความแตกต่างในแต่ละด้าน และหาแนวทางการพัฒนา

บรรณานุกรม

- กรมการพัฒนาชุมชน. (2551). แผนยุทธศาสตร์ กรมการพัฒนาชุมชน พ.ศ. 2551-2554. กรุงเทพฯ: ไร่ไทยเพรส.
- จำรัส โคตะยนต์. (2553). ความสำเร็จในการพัฒนาหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง “อยู่เย็น เป็นสุข” กรณีศึกษาหมู่บ้านก้างปลา ตำบลหนองไผ่ อำเภอน้ำขุ่น จังหวัดร้อยเอ็ด. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, สาขาวิชาการปกครองท้องถิ่น วิทยาลัยการปกครองท้องถิ่น มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- นิธิ เอียวศรีวงศ์. (2536). ภูมิปัญญาท้องถิ่นกับการจัดการทรัพยากร. ทิศทางไทย, 1(5), 1-10.
- ชุมโชค พลสมศรี. (2560). ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ. กองบัญชาการกองทัพไทย กระทรวงกลาโหม.
- ประเวศ วะสี. (2542). เศรษฐกิจพอเพียงและแนวทางประชาสังคม : แนวพลิกพื้นเศรษฐกิจ สังคม. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์หมอชาวบ้าน.

พันธุ์บุญย ทองสังข์. (2549). **หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงกับกลยุทธ์การจัดการองค์การในสภาวะวิกฤติ** กรณีศึกษา: ชุมพร คานาน่า รีสอร์ท. สารนิพนธ์ วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์และองค์การ. โครงการบัณฑิตศึกษาการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.

อาธิป ปัญญาประเสริฐ. (2562). **การประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการปฏิบัติงานของบุคลากร : กรณีศึกษากรมศลการ**. [รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยรามคำแหง].

อานนตรี ประสมสุข. (2562). **การประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงตามหลักพระพุทธศาสนาของปราชญ์ชาวบ้านตำบลขวาว อำเภอสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด**. วารสารบัณฑิตศึกษามหาจุฬาลงกรณ์. 6(4), 355-368.

Taro Yamane. (1973). **Statistics: An Introductory Analysis**. 3rd Ed. New York. Harper and Row Publications.